

САНАА ОЛОХ

ХАБИАТ
1931 СЫЛ АЛТЫННЫ
15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

№ 10 (7385) Төхсөний 26 күнэ. Олгуоруньук ● Сманита 1 солж. 50 харчы

● ТЫА СИРИН БҮГҮННҮТЭ

„ДЬЭЭДЬЭ“ КӨМӨТҮГЭР ЭРЭЛ СУОХ

ТОЛОН. Бу аман туу-
гар уралы дьалдалах
хайлалж. Биднигитин
борор буоллааха, хайдах
эрэ туууута ситэн биэр-
бэтэх дьэни санатар.

Бу соторуаагыта Сэ-
бэйттэниг дьалдаллам-
мыт нэбиллэн аатын тодо-
ру сүшүүт сиргэ икки тө-
лефон аппараттаахтар.
АТС дьэтин-уотун бө-
лөмүнүн олооруолор эрө-
ри, кабель, провод суу-
буттан иккибит курдуктар.
Почтамара бу икки-
тан «көстөн турар» сир-
дэ байгастар-аатар икки-
та аралылар. Иккин
кабинета сайын ахсын
икки айдаанын бөрт
эрийнин быһаарылар.
Иарыйдааха-сүтэххэ Му-
гуудай эбэтэр оройуон
кабинет барылар. Не
суоллар олобуллуба
эрдэйдиллэрэ — биэр ий-
балла, Ангар буоллааха,
ити курдук бара туруо-
ха сөн.

Араас таһыныах депу-
татарыгар бочумнаах
болуоруостары балаача
туруорса, наһаатар кил-
дартара сатаабыттар эрө-
ри, кааһи туолбата эл-
бээн барбыт. Ол курдук,
улаханиттан ыллааха,
Саха Республикатын депу-
татарыгар В. П. Кудрин-
ка сэттэ кааһи бөрүл-
бэиттэн, ол иһингэр депу-
тат байгэ көрөһүүгэ
эрэрибэиттэн, икки бү-
гүн иһингэ туһунтара
суох. Холбоур, респу-
бликанын үбүлэмнэ туу-
ларга бэдэрээччи бу-
луу, оскуола материал-
най баһагыгар үбү көрдө-
рүү, 100 төбөҥө таас на-
риһаанын виспермен-
талынай хотону тууу, ос-
куола, физзал бырайы-
гыт олоһторуу эгин кур-
дуктар ууга таһы бырах-
пыгытын өһингэ суох
хаалыттар. Вилгитин,
былдан турар, тоһо да
кыахтаах депутат үбү-
харчыны наһаанын то-
рууга быһа тутан ылар
кааһи буолбатах. Ол да
буоллар, В. П. Кудрин
тууу да биллэрбиттэн
хомоолдор, Уансайыан,
наһаа муолууттар, «дыа-
дылар» көмөлөрүгэр
эрэ сүшүүт бадахтаах.

Ити баһаанын быһа-
нын ортүгөрү көрдөххө,
Аттан өртүөн, билгитин
байгэи байгэ салыһа-
гыт кыаһыт икки. Толо-
дор сарыантыга эрэлдэ-
ра ол. Байгитин быһа-
нын сайдар суолга тур-
дулар. Маньаха быһаас
бары орсанара, структу-

ралара иһостара баар
буолдулар. Олорго тир-
дирон үлэ, байгэи көрү-
нүү хайыһы-үйэ сарыла-
мыт, бастаны хардылар
бааллар.

Урукку ортүгөр манна
бурдуи хаһайыстыбата
сайдыбата, диннаммитэ,
сүдү, сыны тутуулан
производственной уча-
стык быһыытын балаача
кыаһырыбыта. Кэлин сы-
гы заводун отделениета
буолбутунан, бу салаалар
салгы сайынанылаах-
таахтар. Онон да буо-
ло, нэбиллэн дьалалтатын
байылыгынан аммат С.
С. Игнатъев производст-
воны быһаччы байгэ са-
лайар. Олохтоох дьалал-
та иһингэ олоһу-дыаады,
поммунальнай хаһайы-
стыбаны көрүү-һепи су-
луустата тэриллбит. Бу
үлэни сүрүнүүр иһингэ
отделениета бригадынар,
механика Н. Е. Алексан-
дров буолар. Онон, бу
дыаалта эбэтэр отделе-
ниета үлэтэ, ирээтэ даспа-
на, техника иһингэ ту-
һаһыллар. Иһингэ быһы-
гы курдук элбэх төһөн-
лээх-таһыһаах кыһык-
ка бэрэ көрүөн оло-
ролдор. Кыһыга дойдуга
оттоммут от баар. Аны
ыраахтан таһыһаа ысы-
быттар. Нэбиллэнгэ,
тэрилтэлэргэ оту-маһы
т и а и и эмиэ
итиһингэ үгүс-элбэх сү-
сүлгөһө суох быһаарыл-
лар. Оттуу маһы собо-
туонкадаанын суботун-
ньук күүһүнүн барар
эбит. Быһыһыны да он-
нук былааныһылар. Нэ-
биллэнгэ кыаммат, чэ-
чэтиннэн туһаныахтаах
аранатыгар мас муус
урут киирэр, сорохторго
отделениета отуан эһиэ
көмөлөһүт.

Салгы заводун иһингэ
тууу биригээдэлэхтэр,
Онон байгэ кыаһынан ту-
тууга да сэргэхсини баар
курдук. Ангардас аасныт
сылга 4 квартиралаах оло-
рор дьэ, хонтуора, Отох
Алаас сайылыгар эмиэ
олорор дьэ, типовой ти-
тингэ хаһайыстыбанын
иһингэ тутуулан үлэ-
бэрэлибиттэр. Ону таһы-
нан бэдэрээччилэрингэ
25 миэстэлээх арчынай га-
раж туттарбыттар, Оттоон
үүжүүт сылга баа осө-
улахан. Сага 4 квартира-
лаах дьэ бырайыагынан
балыһа, икки 4-түү көр-
үралаах олорор дьэ, 50-
нүү төбөҥө икки хотон
туттарар, садалыыр бы-

лааннаахтар. Осө байгэ-
рэ дьэ булан лекария
астарарга туруорсаллар.
Онуоха олохторо кэлэи ту-
рар. Кыһыһаа баар—
сага кулуунтара үлэ-
һирбөтө. Маньаха ко-
тедьнай олоһун таһыта,
теплогресса тардыһыта
кыайтарбатах.

Сир иһосторо үлэ
уруунуттан балаача иһэ-
ник кытыллар. Завод ту-
рахтаах культураларын
ыһыта манна баар. Ы-
дырыһагы мөлтөх сылга
куһагана суох көрдөрүү-
лэмниттэр. Барыта 450
тонна бурдуи валовой үү-
нүүтэ ылыһылыт. Аны
250 тонна сиблэс, 50
тонна күөх үүнөһүннэ от-
туу ылыһыттар. Эриһигэ
Эриһитин аатынан сох-
тоон салыһынай сизэтин
булуммуттар. Ваардаах
дьон быһыһынан бурду-
гу атыһыттар биэрбиттэр
уонна окко атаһаһыга
туһаммыттар. Элбэх сыл-
лаах оту үүннэри эмиэ
баар. Ол сирдэра үкэс
солуруу эһэр олоһулуна.
Маһатах дьон 190-ча ге-
тардаах сирдэра сорох
сылга 300 тоннага таһы
оту биэрэр эбит. Быһы-
һын Таппалаахтарыттан
70 тоннаны ылыһыттар. Ха-
һаадага бырайык оло-
һуулан баран үбэ кестубак-
ка үлэтэ төхтөһүт. Ма-
чингэ, холуһа тэһилтэн-
нэһин умуһаака сана-
таллар.

Мээндийэ учаһастар 10
мил сайыдык туттарга су-
ла ылыһыттар. Манна бу
сөһүн салааһыны биэр
нэһин сир биэһон быһа-
тарга суотталааллар. Ол
иһаһиһиһа-уот, күрүө-
һаага туттуулаһынар мас
сөһөһтэн кыһааратын-
һыттар.

Иһингэ үчүгэй ортү-
гэр, кыраһаан да буол-
лар, сыһаа уларыһыны
баар. Салаалта дьонно бары
элдэрдэ, үлэ-
түр ыдыһыттар санааны
көтөһөр.

Тутууга сипһингэ турар
дьэһэ холоһуот нэбиллэн-
гим бары өртүөннэ ситэ-
хотон, дьонунан туолан,
үлэни иһиргитэи оло-
дор... Онуоха, кыра уча-
астары сайынанын про-
грамматтар да иһобитин
быһаһынан, Толоһго
таһтан көмө баар буолара
хайаан да иһада.

С. СМЕРНИКОВА.

Төхсөһүнү 21 күнүгэр
Дьоскуускайга «Холбос»
респотребсоюз пайыри-
таахтарыан предствител-
лэрин муһыһада буолан
иһта. Онно иһингэ деле-
гаттарбыт: райпотребсоюз
бырайыһаһыһыт пред-
седателэ Г. С. Платонов,
председатели солбуһааччы
А. Г. Григорьевса, Диринг
сельготун председателэ С.

„ХОЛБОСКО“ ТҮМСЭН

И. Никитин, оройуон дьа-
лалтатын баһыһа И. С.
Сивцев, «Холбос» респот-
ребсоюз төһиһэр отделени
начальнига В. Е. Игнатъев
уонна Саха Республикатын
правительствотун предсе-
дателни солбуһааччы Е.
А. Борисов кытыһыны ыл-
дылар. И. С. Сивцев уон-
на Е. А. Борисов тыл эт-
тилэр.

Муһыһааха республика
32 оройуонуттан 108 деле-
гат сарытты. Иһингэр
бизэ болууруоһу дьүүлэ-
стилэр.

«Холбоско» оптовой-
коммерческой иһи тар-
лиһнэ. Аны мантан ыла
райсохоттар «Холбоһу»
кытта дуоһаарга олоһу-
ран эрэ үлэһиллэрэ кө-
рүлүһнэ.

«СО» көрр.

ЫЙААХ ОЛУС БЭРТ. ОТТОН ТУОЛУУТА?

Народнай депутаттар оройуоннаады кыра
сэбэһтэра байгитин учараттаах муһыһаа-
бастакы болууруоһунан Саха Республикатын
правительствотун норуот үөрэһиритигэр про-
грамманын, Саха Республикатын Президентэ бу
салаада туһааннаах Ыйаадын, правительство
ону олоһо киллэрингэ туһулаһыт уураахта-
рын тоһоруу туругуу туһууан норуот үөрэһи-
ринин оройуоннаады управлениетын нача-
льнига М. А. Никифоров информацийын иһиттэ.

ЫНААДЫ САЛГЫНГА ЫНААМЫАХХА

Саха Республикатын
Президентэ М. Е. Никол-
лаев 1992 сыл муус у-
стэра таһаарбыт үөрөх-
төһини сайыннарар дьа-
һаллар туһаарынан Ыйа-
дар үөрөхтэһин эһитин
тоһуударствениай үбүлэ-
һи схематыгар төрдү-
төн уларыһыһтары кил-
дэрэргэ, үөрөх үөрөһө-
һилэригар туһаныла-
бакка хаалгыт үп бид
жеска төттөрү ылыһы-
бат, үөрөхтэһини сайы-
нарын фондатыгар хаал-
ларыһаалар дьон эһилэр.

Президент ити эһи-
те оройуонга тутуһулу-
бат. Сорох иһиһыктер
дыһалтаһарын баһыһы-
гара оскуолаһар байы-
һын үһтэри байгэра бас
билнига киириһэри

НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААДЫ СЭБИЭТТЭРИН XV СЕССИЯТА

(Информационная иһитиннэри)

Бу дьыл төхсөһүнү 22 күнүгэр народнай депу-
таттар оройуоннаады Сэбэһтэриин XV сессията буолла.

Сессия бастакынан «Оройуон сайдыһын сүрүн
хайыһаларын барыһы туһунан» болууруоһу дьүүл-
лэстэ. Барыһа бирдин салаанын арааран ылыһас
тыһыһы, оройуон дьалалтатын баһыһа И. С.
Сивцев онордо. Ол кинигэтин депутаттар уонна
сессияда ыһарыһабыттар тутта дьүүлэһингэ төһи-
дилэр. Барыта 10 күн тыл эттэ: И. П. Попомарев
— депутат, «Наммага» баһыһай хаһайыстыбатын
салааһааччыта, А. Х. Павлов — депутат, Хатылы сель-
советын председателэ, Д. Ф. Чевалов — депутат, ки-
һи таһастыыр комбинат рабочаһа, В. П. Чичигинаров
— депутат, оройуоннаады тыһ хаһайыстыбатын уп-
равлениетын начальнига, И. А. Пидигин — депутат,
«Мугудай» салгы заводун директоора, А. А. Ша-
рин — депутат, оройуоннаады капиталнай тутуу
управлениетын начальнига, И. И. Кандискай — де-
путат, народнай студия салааһааччыта, Т. В. Носев —
депутат, «Алма — Даймонд» акционернай об-
щество председателэ, И. И. Филиппов — депутат,
Одьулуун баһыһай хаһайыстыбанын ассоциа-
циһын председателэ, Т. Н. Хомутова — депутат,
Алабар орто оскуолатын учууһала, Г. Н. Алексеев
— депутат, оройуон кылааһынай враһа, Н. Н. Ам-
мосов — депутат, Чураһчытаады дьовус тутар пред-
приитне начальнига, В. В. Ершов — Хатылы наһи-
дэһин дьалалтатын баһыһа, Н. С. Жирков — Чу-
раһын сельсоветын председателэ, С. П. Макаров —
Салаһи нэбиллэһин дьалалтатын баһыһа, М. Н.
Павлов — оройуоннаады сир комитетын председателэ.

«1993 с. нэбиллэһингэ олоһун-дыһаһын хаачы-
һыга социальнай саһаас туһунан» болууруосна да-
кылаһы оройуон дьалалтатын баһыһынан бастакы
солбуһааччы Н. Н. Попов онордо.

«Бюджет туолуутун уонна 1993 с. оройуон бюд-
жетын барыһын туһунан» дакылаһы оройуон дьа-
лалтатын үкэс отделени начальнига М. Н. Мохначев-
скай онордо.

Бюджет барыһын дьүүлэһингэ тыл эһилэр: И.
Н. Аммосов — депутат, В. П. Чичигинаров — депутат,
Д. И. Выграфов — депутат, расчётнай-кассовый иһи
начальнига, В. М. Неустроев — депутат, Чураһчы ор-
то оскуолатын директоора, Г. С. Колесов — депутат,
Одьулуун нэбиллэһин дьалалтатын баһыһынан сол-
буһааччы, И. Ф. Попов — депутат, Амматаады оло-
санаторийын кылааһынай враһа, Г. Н. Алексеев —
депутат.

Сессия бары дьүүлэһиллэбит болууруостарга
туһааннаах быһаарыһлары ыһыһа.

Манан сессия үлэтин бүтэрдэ.

Балаһыһаһына Халһыһааха
ордук ыраахан.

Учууталаһар дьэз тут-
тар түбэлтэлэригар каһи-
талынай угуулар суотта-
рыгар дьэз сметанын ко-
руллуһуот сманатын 75
бырайыһанын үбүлүүр ту-
һунан Ыйаах 2-ис туһу-
гар эһилэр.

— 1992 сылтан көрү-
лөһтөһөх ити чэһчэтин үп
суоһунан эһиэ көрүлү-
бэтэ, — динр управлениета
начальнига.

ҮӨРЭТИН ИС ХОҺОНО УЛАРЫНАР

Саха Республикатын
Президентэ уоһа аатта-
мыт Ыйаадын олоһо
киллэрингэ тирэх буолар
правительствотун уураада
таһыһыта, норуот үөрө-
һиритин программада
кыһыһыбата.

М. А. Никифоров:

— Программа олоһу-
һунан оройуонга үөрэтин-
һитин ис хоһоонун ула-
рата тутар программа
оһоһулуһуота Диринг, Со-
лоһеһе оскуолаһара уон-
на интернат-оскуола өһе-
верментальнай оскуола-
лар быһаһаһарынан үбү-
лөһөн аасныт сымлаһтаһа
үлэһиллэр. Быһыт Му-
дун, үлэ садалаһа илик.
(Бүтүүһүн 2 с стр. көр-)

